

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO
NR. VIII-2043 20 IR 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 589 IR 611 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektai)
(TAP-19-1634) (TAIS NR. 19-9067(3))**

2019-10-21 Nr. NV-2936

Vilnius

Projekto rengėjas: Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Projekto tikslas: užkardyti sudaromus fiktyvius sandorius transporto priemonių prekybos srityje, sudaryti galimybę kontrolės institucijoms nustatyti tikruosius transporto priemonių pardavėjus (perpardavinėtojus) bei savininkus, užtikrinti jiems tenkančių mokesčių prievolių dydžio tinkamą nustatymą ir įvykdymą teisinės atsakomybės neišvengiamumą.

Dabartinė situacija: 2018 m. pirmą kartą įregistruota daugiau nei 203 tūkst. lengvųjų automobilių, iš kurių 84 proc. sudaro naudotos transporto priemonės. Dažniausiai transporto priemonės įsigijamos iš Vokietijos, Prancūzijos, Belgijos, Italijos, Olandijos ir JAV.

Dažnai transporto priemonės pirkimo ir pardavimo sutartyse nurodomi ne tikrieji automobilių pardavėjai, o pirminiai, užsienyje įregistruoti arba net neegzistuojantys automobilių savininkai. Tikrieji transporto priemonių pardavėjai (perpardavinėtojai) nefiksuojami jokiuose sandorio dokumentuose - sudaromas „tariamas“ sandorio vaizdas tarp Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos piliečių, klastojant (nuslepian) dažniausiai Vokietijoje išduotas tikrąsias pirkimo–pardavimo sutartis („Kauferis“). Didžioji dalis automobilių pirkimo–pardavimo sandorių Lietuvos Respublikoje įvyksta atsiskaitant grynaisiais pinigais, nuslepia tikrąją sandorio vertę, gautos pajamos, nuo kurių turi būti sumokami mokesčiai. Neretai įsigijama nekokybiška transporto priemonė, tačiau dėl išliekančio „šešėlyje“ pardavėjo jam nėra pagrindo pareikšti pretenzijas.

2018 m. automobilių prekybos srityje PVM atotrūkis buvo apie 38 mln. eurų. FNTT per 2017-2019 m. pradėjo 25 ikiteisminius tyrimus dėl neapskaitytos prekybos naudotais lengvaisiais automobiliais, nustatė daugiau kaip 900 tūkst. eurų žala valstybės biudžetui.

Kitas problemos aspektas susijęs su iš trečiųjų šalių į Lietuvos Respubliką importuojamų automobilių tikrosios vertės nustatymu bei atitinkamų mokesčių valstybės biudžetą sumokėjimu.

Projekto esmė: Siūloma įtvirtinti privalomą transporto priemonių savininkų bei transporto priemonių įvežimo į LR pardavimui deklaravimą, įdiegti centralizuotą transporto priemonių savininkų apskaitos sistemą (toliau – TPSAS) – kiekvienas asmuo, įsigijęs transporto priemonę, nustatyta tvarka turės apie tai pranešti, t. y. VI „Regitroje“ (padalinyje) deklaruoti apie įgytą ar perleistą (parduotą) transporto priemonę, ir gauti unikalų transporto priemonės savininko deklaravimo kodą (toliau – SDK), pagal kurį galima identifikuoti dar neįregistruotą transporto priemonę. SDK butų naudojamas parduodant Lietuvoje bet kurią transporto priemonę. Nedeklaravus transporto priemonės transporto priemonių savininkų apskaitos sistemoje ir neturint suteikto SDK, parduota transporto priemonė negalės būti registruojama kelių transporto priemonių registre ir dalyvauti eisme.

Projektu siekiama užtikrinti transporto priemonių savininkų atsekamumą ir jų mokesčių prievolių įvykdymą; numatyti administracinę atsakomybę už naujos pareigos transporto priemonių savininkui (valdytojui) deklaruoti apie turimą, įgytą, parduotą ar kitu pagrindu perleistą nuosavybės teisę į transporto priemonę, taip pat apie į Lietuvos Respubliką įvežtą ir parduodamą, Lietuvos Respublikoje neįregistruotą transporto priemonę kelių transporto priemonių registro tvarkytojui

nevykdymą - nuo 150 iki 300 Eur, o už pakartotinį nustatomos tvarkos nesilaikymą – nuo 440 iki 600 Eur.

Transporto priemonių sandorių deklaravimo ir centralizuota transporto priemonių savininkų apskaitos sistema, veikianti kartu su kitais VI „Regitra“ tvarkomais registrais (Kelių transporto priemonių registru), kuriama ir bus diegiama VI „Regitra“ vidiniais ištekliais ir resursais.

Mažinant žmoniškųjų išteklių ir valstybės išlaidų poreikį, siūloma numatyti galimybę automatiškai formuoti protokolus Administracinių nusižengimų registre už transporto priemonės savininkui (valdytojui) nustatytų reikalavimų nevykdymą. Siekiant administracinių nusižengimų protokolus ir administracinius nurodymus už ANK 431 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytus nusižengimus surašyti automatiškai, Administracinių nusižengimų registrui tobulinti 2021 m. papildomai reikės apie 200 000 eurų.

Valstybinei mokesčių inspekcijai siūloma suteikti teisę atlikti administracinę teiseną už transporto priemonės savininkui (valdytojui) nustatytų reikalavimų nevykdymą, atitinkamai praplečiant Administracinių nusižengimų kodekso 589 str.

Padidėsiančią jusių administracinę naštą (942 036,82 Eur) transporto priemonių savininkams (valdytojams), ūkio subjektams, teikiantiems lizingo (finansinės nuomos) paslaugas bei ūkio subjektams, vykdančioms transporto priemonių pirkimo- pardavimo veiklą, atsvers identifikuotas (apie 38 mln. Eur) ir kasmet mažėjantis PVM atotrūkis automobilių prekybos srityje bei kartu Projektuose teikiami pasiūlymai dėl administracinės naštos mažinimo kitose srityse (atsisakant reikalavimo įregistruotų transporto priemonių laikinai išduodamuose valstybinio numerio ženkluose privalomai nurodyti laikinosios registracijos terminą bei reikalavimo registruoti tik tas transporto priemones, kurioms yra atliktos privalomos muitinės procedūros ir sumokėti valstybei nustatyti mokesčiai, kai pateikiami ne Lietuvos Respublikoje išduoti muitinės procedūrų atlikimą patvirtinantys dokumentai).

Derinimas: Įstatymų projektai buvo derinami per Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinę sistemą.

Projektai buvo pateiktas derinti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Finansų ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai, Muitinės departamentui, Policijos departamentui, Valstybinei mokesčių inspekcijai.

Pastabą dėl projekto pateikė Finansų ministerija nurodydama, kad kontrolės funkcijos turės bus vykdomos iš atitinkamais metais patvirtintų asignavimų.

Pastabas savo iniciatyva pateikė Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija.

Pastabų dėl projektų neturėjo Susisiekimo ministerija bei visuomenė.

Derinimo pažyma teikiama dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Valstybinės duomenų inspekcijos ir Muitinės departamento pastabų, į kurias atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektai prisidės prie Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 4.3. Krypties „Šešėlinės ekonomikos mažinimas, mokesčių ir socialinio draudimo sistemos efektyvumo didinimas“ siekiamų tikslų įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada:

1. Siekiant tinkamo Privalomo transporto priemonių savininkų sandorio deklaravimo ir veiksmingai veikiančios centralizuotos transporto priemonių apskaitos sistemos funkcionavimo, teikiamuose teisės aktų projektuose būtina aiškiai apibrėžti transporto priemonių savininko kodo sąvoką ir tikslinti nustatomus privalomumo atvejus.

2. Atsižvelgiant į Privalomo transporto priemonių sandorių deklaravimo ir centralizuotos transporto savininkų apskaitos sistemos koncepcijos, patvirtintos LR Vyriausybės 2019 m. birželio 19 d. pasitarimo protokolu Nr. 26, tikslus, rengiamą LR saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 20 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą tikslinga derinti su mokestiniais, ūkinę finansinę veiklą bei duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimais. **Siūlome pavesti Vidaus reikalų ministerijai, kartu su Finansų, Ekonomikos ir inovacijų ministerijomis, Valstybine mokesčių inspekcija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija parengti šiuos teisės aktų projektus ir pateikti LR Vyriausybei iki 2019 m. lapkričio 11 d.**

3. Būtina plačiau pakomentuoti aiškinamajame rašte pateiktą LR saugaus eismo automobilių keliais įstatymo projekto priemonių vykdymo kontrolei vykdyti būtinų papildomų 20 policijos pareigūnų pareigybių poreikį, detalizuoti joms finansuoti prašomą 628 298 Eur biudžetą, aiškiai įvardyti planuojamas vykdyti kontrolės funkcijas ir veiksmus.

Strateginių kompetencijų grupės patarėjas
Norkevičius

Artūras